

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА

Факультет природничих наук
Кафедра лісового і аграрного менеджменту

Клід Віктор

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

(для студентів за другим рівнем вищої освіти (магістерським) денної і заочної форми навчання
спеціальності Н4(Лісове господарство)

Івано-Франківськ - 2025

Методичні вказівки для проведення практичних занять за другим (магістерським) рівнем вищої освіти (для студентів денної і заочної форми навчання спеціальності Н4 (Лісове господарство). Уклад. В.В.Клід. Івано-Франківськ: НАІР, 2025 ст.12.

Рекомендації розробив:

кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри лісового і аграрного менеджменту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника Клід Віктор Васильович.

Рецензенти:

доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри лісового і аграрного менеджменту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника Заїка Володимир Костянтинович

кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри біології та екології Карпатського національного університету імені Василя Стефаника Гнєзділова Вікторія Ігорівна

Методичні вказівки схвалені на засіданні кафедри лісового і аграрного менеджменту факультету природничих наук Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 10 від 26 червня 2025 року).

Методичні вказівки затверджені і рекомендовані до використання у навчальному процесі Вченою радою факультету природничих наук Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № від серпня 2025 року).

Зміст

Вступ.....	4
1. Мета і завдання науково-дослідної практики.....	6
2. Зміст науково-дослідної практики.....	7
3. Форми і методи контролю.....	10
4. Рекомендована література.....	11

ВСТУП

Науково-дослідна практика магістрів є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття освітнього рівня магістра з галузі знань Н1 «Лісове господарство» і здійснюється відповідно до навчального плану. Вона має на меті набуття студентом професійних навичок і вмінь здійснення самостійної науково-дослідної діяльності. Така практика спрямована на закріплення знань, отриманих студентами під час теоретичного навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь у процесі професійної діяльності, розвиток у студентів здатності компетентного прийняття рішень у виробничих ситуаціях, оволодіння сучасними методами та формами науково-дослідної діяльності.

Програма науково-дослідної практики передбачає планове, поетапне набуття студентами практичних навичок і застосування набутих теоретичних знань із дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» у реальних умовах.

Предметом науково-дослідницької практики є поглиблення навичок самостійної наукової роботи, розширення наукового світогляду студентів, дослідження проблем практики та вміння пов'язувати їх з обраним теоретичним напрямком дослідження, визначати структуру та логіку майбутньої дипломної роботи.

Відповідно до навчального плану науково-дослідну практику проходять студенти у кожному семестрі без відриву від навчання (всього 450 год./ 9 кредитів ЄКТС). Конкретний час проведення практики визначається наказом Університету. Безпосередньою базою проведення науково-дослідної практики є кафедра лісового та аграрного менеджменту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника».

Науковими керівниками магістрів призначаються доктори наук (кандидати наук), професори (доценти), які активно ведуть науково-дослідну роботу і є керівниками дипломних робіт на здобуття кваліфікаційного рівня магістра. У разі виконання студентом теми досліджень на межі галузей наук допускається призначення, крім наукового керівника, одного чи більше консультантів. Теми магістерських досліджень, список наукових керівників і консультантів обговорюються та затверджуються на відповідному засіданні кафедри і оприлюднюється на офіційному сайті кафедри лісового та аграрного менеджменту.

Відповідальність за організацію, проведення і контроль науково-дослідної практики студентів на факультеті покладається на декана факультету, по кафедрі – безпосередньо на завідувача кафедри.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

Науково-дослідна практика – це пошукова робота студента, що передбачає аналіз і узагальнення фактичного матеріалу для написання дипломної роботи й опанування методики наукових досліджень.

Метою науково-дослідної практики є набуття студентами досвіду самостійної науково-дослідної роботи та опрацювання методики її проведення, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел.

Основними **завданнями** науково-дослідної практики є:

- формування наукового світогляду студентів, оволодіння сучасною методологією і методами наукового дослідження;
- визначення стану розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та зарубіжній літературі;
- визначення структури та основних завдань магістерського дослідження;
- закріплення знань, умінь і навичок, здобутих у процесі вивчення дисциплін за магістерською програмою;
- оволодіння сучасними методами збору, аналізу та обробки наукової інформації;
- формування навичок самоосвіти і самовдосконалення, сприяння активізації науково-дослідної діяльності магістрантів;
- розвиток ініціативи, здатності застосовувати теоретичні знання у своїй практичній роботі;
- формування вміння критично оцінювати результати дослідження, робити на їх основі висновки щодо вдосконалення методик організації науково-дослідної роботи;
- апробація основних теоретичних і практичних висновків магістерської роботи (у формі виступів на конференціях, написанні наукових статей, рекомендацій до органів влади і управління тощо);
- формування готовності до академічної мобільності та грантової політики.

2. ЗМІСТ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

Виконання магістрантом науково-дослідницьких завдань у період практики повинно ґрунтуватися на розумінні загальної логіки дослідницької роботи і застосуванні інструментарію, який прийнятний у сучасних наукових дослідженнях. Зазначена практика для магістрів є однією із форм професійного навчання у вищій школі і становлення їх як фахівців-дослідників. Науково-дослідна практика повинна відповідати напряму наукових досліджень магістранта.

Науково-дослідна практика має на меті освоєння магістром методики проведення всіх етапів науково-дослідних робіт – від постановки завдань дослідження до апробації його результатів. Орієнтовна програма проходження науково-дослідної практики студентом денної форми навчання передбачає реалізацію таких індивідуальних завдань згідно з таблицею.

Програма науково-дослідної практики конкретизується і доповнюється для кожного магістранта залежно від специфіки і характеристики виконуваної роботи. У програмі передбачено виконання студентами індивідуальних завдань наукових керівників. Проміжними (семестровими) звітами з науково-дослідної практики є відповідні розділи кваліфікаційної роботи, остаточним звітом – кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти. Виконання індивідуальних науково-дослідних завдань студентами здійснюється з урахуванням обраної теми магістерської дисертації в терміни, означені програмою науково-дослідної практики.

Науково-дослідна практика студентів спеціальності Н1 «Лісове господарство» (другий (магістерський) рівень) проводиться згідно з навчальним планом. Впродовж науково-дослідної практики кожен студент повинен отримати конкретні наукові результати з обраної наукової проблеми, що будуть відображені у кваліфікаційній (магістерській) роботі.

**Орієнтовна програма
науково-дослідної практики**

№ п/п	Завдання за планом	Термін Виконання
I семестр		
1.	Вибір напрямку та об'єкту дослідження. Розробка індивідуального графіку проходження практики. Узгодження його з науковим керівником магістерської роботи.	I семестр
2.	Затвердження теми магістерської роботи на випусковій кафедрі.	I семестр
3.	Встановлення термінів проведення дослідження складання календарного плану). Узгодження їх з науковим керівником.	I семестр
4.	Розроблення концепції дослідження (актуальність теми, об'єкт і предмет дослідження, мета і завдання дослідження, методи дослідження та ін.). Написання вступної частини кваліфікаційної роботи.	I семестр
5.	Ознайомлення з літературною базою дослідження, формування бібліографії. Написання аналітичного огляду кваліфікаційної роботи.	I семестр
6.	Підбір методик дослідження. Написання розділу «Об'єкт та методика дослідження».	I семестр
II семестр		
1.	Проведення експериментальної частини роботи (закладка моніторингових пробних площ, таксаційні вимірювання тощо).	II семестр
2.	Камеральна обробка отриманих результатів.	II семестр
3.	Написання розділу «Результати досліджень».	II семестр
4.	Підготовка тексту доповіді (виступу) для участі у Звітній студентській конференції за обраною тематикою магістерської роботи. Участь у конференції (за бажанням здобувача вищої освіти).	II семестр
III семестр		
1.	Формулювання загальних висновків магістерського дослідження, а також рекомендацій щодо практичного використання здобутих результатів.	III семестр
5.	Складання списку використаних літературних джерел.	III семестр
6.	Оформлення кваліфікаційної (магістерської роботи).	III семестр

Кожний студент працює за окремим індивідуальним планом. Труднощі, що виникають у практиканта, вирішуються під час індивідуальних консультацій з керівником практики.

На початковий період практики студенти знайомляться з програмою практики, спільно з науковим керівником опрацьовують нормативні документи та методологію досліджень, розробляють індивідуальний план та графік роботи із зазначенням основних видів роботи студента.

В основний період практики студенти здійснюють експериментальні дослідження і проводять камеральну обробку їх результатів.

Під час підсумкового періоду студенти узагальнюють виконану роботу і пишуть висновки і оформляють кваліфікаційну (магістерську) роботу.

3. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

В процесі проходження науково-дослідної практики здійснюється контроль за її проведенням, який має на меті виявлення і усунення помилок студентів, а також надання їм необхідної допомоги у виконанні завдань практики.

За результатами практики проводиться підсумкова нарада за участю студентів та викладачів кафедри з метою внесення пропозицій, спрямованих на покращення умов та підвищення якості проходження практики студентами.

Безпосередню оцінку за науково-дослідну практику здобувачу вищої освіти ставить керівник кваліфікаційної (магістерської) роботи, який одночасно є керівником науково-дослідної практики. Оцінювання передбачає врахування повноти і своєчасності проведення відповідних етапів роботи згідно орієнтовної програми науково-дослідної практики. Оцінка (залік) за науково-дослідну практику вноситься до заліково-екзаменаційної відомості.

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок практикантів:

- повнота виконання програми практики;
- якість аналітичного звіту, висновків і пропозицій;
- організованість, дисциплінованість і добросовісне ставлення до роботи студента-практиканта;
- своєчасність і якість подання звітної документації.

Підсумки проведення науково-дослідної практики обговорюються на засіданні кафедри лісового та аграрного менеджменту, а загальні результати практики підсумовують на засіданні вченої ради факультету природничих наук Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бейлін М.В. Основи наукових досліджень: навчально-методичний посібник / М. В. Бейлін. Харків: ХДАФК, 2012. 184 с.
2. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень: підручник / М. Т. Білуха. К.: АБУ, 2002. 480 с.
3. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: навч. посібник / В.В. Ковальчук. К.: Видавничий Дім «Слово», 2009. 240 с.
4. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: навч. посібник / В.В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. К.: ВД «Професіонал», 2004. 208 с.
5. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посібник / О. В. Крушельницька. К.: Кондор, 2003. 192 с.
6. Марцин В.С. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник [Електронний ресурс] / Марцин В.С., Міценко Н.Г., Даниленко О.А. Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-book-162.html>
7. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посібник для студентів / За ред. А. Є. Конверського. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
8. Пащенко В. М. Методологія та методи наукових досліджень: навч. посібник / В. М. Пащенко. Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2010. – 232 с.
9. Пилипчук М. І. Основи наукових досліджень: підручник / М. І. Пилипчук, А. С. Григор'єв, В. В. Шостак. К. : Знання, 2007. 270 с.
10. Пілюшенко В. Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення : навч. посібник / В. Л. Пілюшенко, І. В. Шкрабак., Е. І. Словенко. К.: Лібра, 2004. 344 с.
11. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень: підручник / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. К. : Знання, 2005. 309 с.
12. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень: навч. посібник / Г. С. Цехмістрова. К: Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.

13. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. 6-те вид., переробл.і доповн. К.: Знання, 2008. 310 с.

14. Шишка, Р. Б. Організація наукових досліджень та підготовки магістерських і дисертаційних робіт: навчальний посібник. / Р. Б. Шишка. Харків: Еспада, 2007. 368 с.